

มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ วิชาศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.รัญจวน คำวชิรพิทักษ์

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

มาตรฐานการจัดการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

- เป้าประสงค์ด้านคุณภาพบัณฑิต (คุณลักษณะ KASEM)
- บูรณาการเนื้อหาสาระ – ศาสตร์ทุกศาสตร์ไม่สามารถแยกจากกันโดยเด็ดขาด
- กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- การวัดและการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย การประเมินตามสภาพจริง

วิสัยทัศน์ (Vision) ของมหาวิทยาลัย

- บ้านแห่งความสุข
- สนุกทุกการเรียนรู้
- มุ่งสู่นักปฏิบัติ
- ร่วมวิวัฒน์สังคม

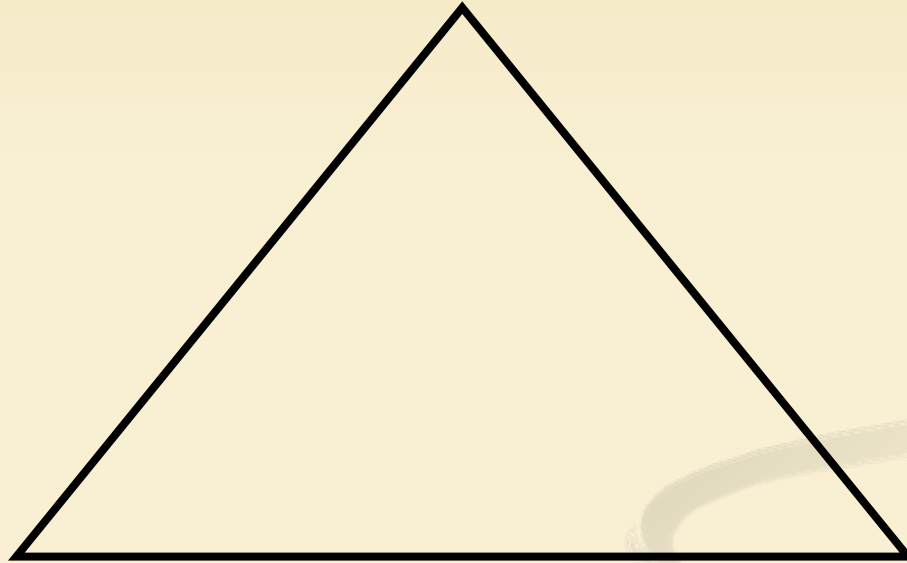
คุณลักษณะ KASEM ตามเป้าประสงค์ ด้านการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย

- K** : ใฝ่รู้พัฒนาตนเองและมีความคิดสร้างสรรค์
(Keep on Learning and creativity)
- A** : สามารถปรับตัวในการทำงาน
(Adaptability)
- S** : มีจิตสำนักรับผิดชอบต่อสังคมและร่วมพัฒนาท้องถิ่น
(Social Responsibility)
- E** : เป็นนักปฏิบัติ มีความอดทน มีพลังมุ่งมั่น กระตือรือร้น
(Engaging / Energetic)
- M** : มีจริยธรรม คุณธรรมและวุฒิภาวะ
(Morality / Maturity)

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – Centered Learning) ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาได้ ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนและได้รับความสนใจอย่างทั่วถึงในชั้นเรียน (Student as active learner) โดยมีผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

Student – Centered Learning

Teacher as facilitator

Student as active learner

Student – Centered Learning

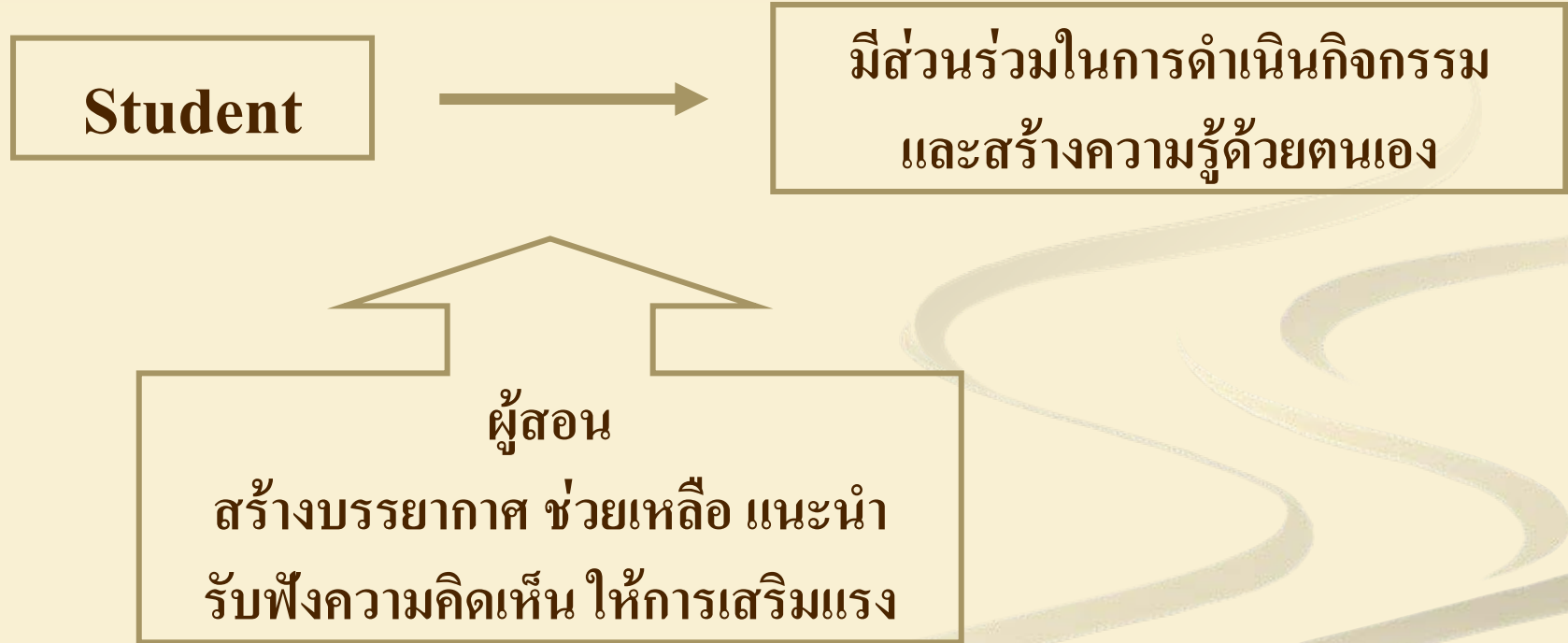
- ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ
- เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพิ่มบทบาทความรับผิดชอบของผู้เรียน
- มีการเรียนรู้ร่วมกันและต่างเคารพในความคิดของผู้สอนและผู้เรียน
- เป้าหมายของการสอนไม่ใช่ให้ความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียนด้วย

Student as Active Learner

- ผู้เรียนต้องสรุปเนื้อหาสาระและทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง
- ผู้เรียนร่วมมือกับเพื่อน ในการสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอและสรุปข้อความรู้ที่ได้รับร่วมกัน
- เปลี่ยนผู้เรียนจากการเป็นผู้นั่งฟังอย่างเดียว (passive) มาเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ (active) ตามที่ผู้สอนกำหนด

Teacher as Facilitator

ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการจัดการเรียนการสอน

บทบาทของ Facilitator

- เป็นผู้นำเสนอ (presenter)
- เป็นผู้สังเกต (observer)
- เป็นผู้ถาม (asker)
- เป็นผู้ให้การเสริมแรง (reinforcer)
- เป็นผู้แนะนำ (director)
- เป็นผู้สะท้อนความคิด (reflector)
- เป็นผู้จัดบรรยากาศ (atmosphere organizer)
- เป็นผู้จัดระเบียบ (organizer)
- เป็นผู้แนะแนว (guide)
- เป็นผู้ประเมิน (evaluator)
- เป็นผู้ให้คำชื่นชม (appraiser)
- เป็นผู้กำกับ (coach)

etc.

หลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง บทบาทของผู้เรียน และบทบาทของผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไป

หลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning)	บทบาทของผู้เรียน (Student as Active Learner)	บทบาทของผู้สอน (Teacher as Facilitator)
<ul style="list-style-type: none">ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ	<ul style="list-style-type: none">เปลี่ยนผู้เรียนจากการเป็นผู้นั่งฟังอย่างเดียว (passive) มาเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้น ร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ (active) ตามที่ผู้สอนกำหนด	<ul style="list-style-type: none">สร้างบรรยากาศกระตุ้นจูงใจ ทำท่ายช่วยเหลือ แนะนำรับฟังความคิดเห็น

หลักการและกระบวนการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
(Student-Centered Learning)

- เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ
เพิ่มบทบาทความรับผิดชอบของ
ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้กำกับและ
ประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- มีการเรียนรู้ร่วมกันและต่าง
เคารพในความคิดของผู้สอนและ
ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์
ทางสังคม
- เป้าหมายของการสอนไม่ใช่ให้
ความรู้เพียงอย่างเดียว แต่ต้อง
พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ให้กับผู้เรียนด้วย

บทบาทของผู้เรียน
(Student as Active Learner)

- ผู้เรียนร่วมมือกับเพื่อนในการ
สืบค้นหาคำตอบร่วมอภิปราย
ร่วมนำเสนอ มีปฏิสัมพันธ์
ทางสังคม
- ผู้เรียนต้องสรุปเนื้อหาสาระ
และทำความเข้าใจด้วยตนเอง

บทบาทของผู้สอน
(Teacher as Facilitator)

- ให้การเสริมแรง
- ประเมินการเรียนรู้ตาม
ความสามารถที่แท้จริง
ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่
หลากหลาย (authentic
assessment)

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ KASEM

- **Think Pair – Share** จากการตั้งปัญหาของครู แล้วผู้เรียนนำเสนอ
- **Jigsaw** แบ่งเนื้อหาเป็นส่วนๆ ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันหาคำตอบเฉพาะเนื้อหาที่กลุ่มได้รับ
- **Round Table** แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มร่วมกันอภิปรายหาคำตอบจากกระดาษคำถาม
- **Mind Map** ผู้เรียนสรุปประเด็นสำคัญโดยเชื่อมโยงประเด็นหลัก ประเด็นรองที่ได้
เรียนรู้
- **การใช้บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง (Role Playing and Simulation)**
- **การสอนโดยใช้กรณีศึกษา (Case Approach Method)**
- **การเรียนรู้แบบเพื่อนสอนเพื่อน (Peer Learning)**
- **การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)**

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ KASEM

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระทำได้โดยการใช้กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง จากการศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา การศึกษารวบรวมข้อมูล การค้นคว้าทดลองทำโครงการและ นำเสนอรายงานเพื่อนำไปสู่เป้าประสงค์คุณลักษณะ KASEM เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3 รูปแบบคือ

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Learning : PBL)
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research –Based Learning : RBL)
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงการเป็นฐาน (Project – Based Learning)

มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ KASEM

มาตรฐานการจัดการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไป
ประกอบด้วย การวางแผนและเตรียมการการใช้กลยุทธ์
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อ
พัฒนาคุณลักษณะ KASEM โดยผู้สอนนำเป้าประสงค์
ด้านการพัฒนาคุณลักษณะ KASEM มาเขียนไว้เป็น
เป้าหมาย พร้อมทั้งระบุกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่จะใช้
พัฒนาคุณลักษณะแต่ละคุณลักษณะตามเป้าหมาย

เป้าประสงค์ด้านการพัฒนาคุณลักษณะ
KASEM ของนักศึกษา มทบ.

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

1. การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การพัฒนาตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ (K)

- การสอนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นแนวทางการมีคำตอบและเหตุผลที่หลากหลายซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักศึกษา
- การใช้ตัวแบบ(Role model) ผู้ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้มีความโดดเด่นด้านการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เพื่อเป็นการจูงใจให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาร่างกายของตนเองด้านการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนดังเช่น ตัวแบบ

2. สามารถปรับตัวในการทำงาน (A)

- การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ด้วยการสร้างกิจกรรมให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น

เป้าประสงค์ด้านการพัฒนาคุณลักษณะ
KASEM ของนักศึกษา มทบ.

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

3. มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและร่วม
พัฒนาท้องถิ่น (S)

- การสอนโดยใช้กรณีศึกษา (Case Study) แล้ว
ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการ
มีวินัย การตรงต่อเวลา การเคารพสิทธิ รับฟัง
ความคิดเห็นและตระหนักในคุณค่าของความ
รับผิดชอบต่อสังคมและร่วมพัฒนาท้องถิ่น
- การมอบหมายงานที่นักศึกษาต้องทำงานเป็น
ทีม
- กระตุ้น เสริมแรงให้นักศึกษาเกิดความ
รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมาย

เป้าประสงค์ด้านการพัฒนาคุณลักษณะ
KASEM ของนักศึกษา มกบ.

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

4. เป็นนักปฏิบัติ มีความอดทน มีพลังมุ่งมั่น
กระตือรือร้น (E)

- ฝึกวิเคราะห์ทฤษฎี และประสบการณ์การ
แก้ปัญหา
- กรณีศึกษาทางศาสตร์ที่ศึกษา
- การอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและ
แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ที่
ศึกษา

5. การเป็นผู้มีจริยธรรม คุณธรรม จรรยา
บรรณวิชาชีพที่มีวุฒิภาวะพร้อมต่อการ
ดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุข (M)

- การสอนโดยการใช้อภิปรายกลุ่ม (Group
Discussion) ให้นักศึกษามีส่วนร่วมและแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นผู้มีจริยธรรม
คุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อการดำรง
ตนในวิชาชีพในสังคม

เป้าประสงค์ด้านการพัฒนาคุณลักษณะ
KASEM ของนักศึกษา มทบ.

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

5. การเป็นผู้มีจริยธรรม คุณธรรม จรรยา
บรรณวิชาชีพที่มีวุฒิภาวะพร้อมต่อการ
ดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุข (M)

- การสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานจัดกิจกรรมให้
นักศึกษาสำรวจ / สัมภาษณ์ผู้มีคุณธรรม
จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีวุฒิภาวะ
พร้อมต่อการดำรงตนในสังคม อย่างมีความสุข
และนำเสนอประสบการณ์เกี่ยวกับการดำรงตน
ในสังคมจากการสำรวจและสัมภาษณ์บุคคล
เหล่านั้น
- การกำหนดให้มีรายวิชาที่นักศึกษาต้องทำงาน
เป็นกลุ่ม
- มีกิจกรรมที่มอบหมายให้นักศึกษาหมุนเวียน
กันเป็นหัวหน้าโครงการเพื่อฝึกให้นักศึกษามี
ความรับผิดชอบ
- การมีกติกาสู่สร้างวินัยในตนเอง เช่น การ
เข้าเรียนตรงต่อเวลาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ

การประเมินการเรียนรู้ยุคใหม่ – การประเมินตามสภาพจริง

ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินผู้เรียนรู้ทั้งด้าน
ความรู้ – ความคิด กระบวนการ และความรู้สึกรู้สึกจากสิ่งที่ปฏิบัติจริง
งานที่ทำจริง และงานนั้นเหมือนงานในชีวิตจริง เพื่อต้องการทราบ
ว่า “เขาทำอย่างไร” “ทำไมจึงทำเช่นนั้น” และ “ผลที่เกิดขึ้นมี
คุณภาพเพียงใด”

วัตถุประสงค์ของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงมุ่งการตีค่า (assessment) ผลที่ผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์จริง ด้วยวิธีการที่ผู้สอนและผู้เรียนทำงานใกล้ชิดร่วมกัน การตีค่าเน้นการสรุปผลด้วยการบรรยายเชิงคุณภาพ นอกเหนือจากการให้ค่าหรือคะแนน การประเมินตามสภาพจริงส่งเสริมและสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ลักษณะการประเมินตามสภาพจริง

(Authentic Assessment)

- ประเมินด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยจากสิ่ง que ปฏิบัติจริง งานที่ทำจริง และงานนั้นเหมือนงานในชีวิตจริง
- ประเมินเพื่อมุ่งตีค่า (assess) ผลที่ผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์จริง
- ผู้สอนและผู้เรียนทำงานร่วมกัน
- สรุปผลด้วยการบรรยายเชิงคุณภาพนอกเหนือไปจากการให้ค่าหรือคะแนน
- การพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ - ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ระยะเวลาของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริง เกิดควบคู่กลมกลืนไปกับการจัดการเรียนรู้ทั้งก่อนการสอน ระหว่างการสอน และสิ้นสุดการสอน ผู้สอนต้องออกแบบการประเมินไปพร้อมกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินอาจเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน อาจเป็นกิจกรรมนอกห้องเรียน อาจเป็นงานที่กำหนดให้ทำนอกเวลาเรียนโดยอิสระ ผู้สอนต้องวางระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและออกแบบบันทึกผลการปฏิบัติของผู้เรียนสำหรับแต่ละงาน และออกแบบบันทึกผลสรุปรวม

มาตรฐานการจัดการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไป

Student – Centered Learning

LO / คุณลักษณะ KASEM

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
2. ด้านความรู้
3. ด้านทักษะทางปัญญา
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
และความรับผิดชอบ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ
สื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

**(Research –Based
Learning)**

Cooperative Learning

**(Project – Based
Learning)**

**(Problem – Based
Learning)**

**Work – Based
Learning**

Authentic Assessment

Integrated Learning Strategies

กรณีศึกษาการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ศท 124

เศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิต

แบบประเมินพฤติกรรมการสอนด้วยตนเองของผู้สอน

ลำดับที่	พฤติกรรมการสอน	ใช่	ไม่ใช่
1	จัดทำแบบประมวลรายวิชาพร้อมทั้งคำอธิบายรายละเอียดการสอนและการประเมินการเรียนรู้และมีการจัดการเรียนการสอนตามที่ระบุไว้		
2	เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง		
3	ผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพต่างกัน งานที่มอบหมายให้จึงคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนด้วย		
4	จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออก และคิดอย่างสร้างสรรค์		
5	เคารพในสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้เรียน		
6	ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง		
7	ให้ผู้เรียนสืบค้นสิ่งที่สงสัย แต่ยังหาคำตอบในชั้นเรียนไม่ได้ แล้วนำมาเสนอในชั้นเรียนครั้งต่อไป		
8	กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ โต้ตอบ อภิปราย และแสดงความคิดเห็น		
9	ฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถสื่อสาร ทั้งในรูปแบบของการพูด การเขียน และการนำเสนอได้ อย่างมีประสิทธิภาพ		
10	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม และให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของกลุ่ม		
11	ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง		
12	ส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการให้ความช่วยเหลือระหว่างกันในกลุ่มผู้เรียน		
13	ใช้สื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้		
14	ใช้กิจกรรม – กลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป็นวิถีทางให้เกิดการเรียนรู้แทนการบรรยายของผู้สอน		
15	มีการตรวจสอบความรู้ของผู้เรียน สังกัด และประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง		
16	ตรวจงานของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียน		
17	ประเมินความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย		
18	ฝึกฝนอบรมผู้เรียน ไม่ใช่ให้ความรู้อย่างเดียว เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์		
19	รายงานผลให้ผู้เรียนปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียน		
20	ตรวจสอบและปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของผู้สอน		

เอกสารอ้างอิง

- รัญจวน คำวชิรพิทักษ์. (2548). “กลยุทธ์การออกแบบการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปใน ลักษณะบูรณาการที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแผนพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ระยะที่ 1”. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษา ทั่วไปที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.
- วรินทร์ ปิ่นทองและคณะ. (2553). การศึกษาสมรรถนะหลักของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต : KASEM. รายงานการวิจัย. ฝ่ายวิชาการ. มหาวิทยาลัย เกษม บัณฑิต.
- ส่วนงานวางแผนและพัฒนา. (2552). คู่มือการบริหารแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ปี การศึกษา 2552 – 2554. ส่วนงานวางแผนและพัฒนา. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.